

„...Știința, educația să devină pâinea noastră de toate zilele, istoria și dreptul să ne fie cale spre respect, adevăr și aducere aminte”

(Interviu cu Ion DEACONESCU, Profesor universitar, Academician, Președintele Academiei Internaționale „Mihai Eminescu”)

În aceste timpuri tot mai dinamice și mai complexe, marcate de numeroase crize – morale, sociale, climatice și informaționale – reconectarea la valorile profunde ale educației, științei și culturii devine o necesitate absolută. Astfel, Profesorul Ion Deaconescu, o personalitate intelectuală marcantă în spațiul academic și cultural românesc, ne oferă prin acest interviu o viziune profundă asupra rolului esențial al științei, cercetării și culturii în edificarea unei săcietăți reziliente, prospere și umane.

Prezent la Academia de Vară 2025, implicit la Festivalul Mondial de Poezie „Mihai Eminescu”, evenimente dedicate memoriei unor personalități emblematice din țara noastră – Nicolae Dabija și Valeriu Canțer – Domnia sa evidențiază, cu o eleganță stilistică distinctă, necesitatea stringentă a reconstrucției morale și intelectuale, referindu-se și la pericolele manipulării digitale, la marginalizarea culturii și educației, remarcând totodată forța poeziei, a științei și a cooperării internaționale în cercetare întru construirea unui viitor bazat pe valori autentice.

– Domnule profesor Ion Deaconescu, sunteți o personalitate de notorietate, recunoscută pe plan național și internațional, iar prezența dumneavoastră în cadrul *Academiei de Vară 2025* conferă evenimentului o dimensiune culturală și intelectuală aparte.

Astfel, o să încep discuția noastră prin a vă întreba ce semnifică pentru dumneavoastră participarea la ce-a de-a V-a ediție a *Academiei de Vară*, în calitate de invitat de onoare?

Este o onoare, ca și o reală oportunitate de a participa la reuniunea *Academiei de Vară 2025*, precum și la ediția a XVI-a a Festivalului Mondial de Poezie „Mihai Eminescu”, în memoria marelui scriitor Nicolae Dabija și a academicianului Valeriu Canțer, evenimente importante, gândite și organizate de domnul Rector Gheorghe Avornic, un dascăl excepțional, un savant autentic al dreptului, ce deține arta de a polariza energii și eforturi constructive.

Astăzi, când lumea este bântuită de tot felul de crize, cea morală fiind devastatoare, democratizarea inculturii este prezentă tot mai mult în societate, iar literatura, știința, arta, învățământul, sănătatea sunt tot mai marginalizate, invocându-se o austeritate bine pusă la punct politic.

În aceste circumstanțe, o astfel de întâlnire a specialiștilor, a studenților, a oamenilor de artă, cum este *Academia de Vară 2025*, se constituie într-un dialog productiv pe mai multe voci.

Știm că timpul nu stă pe loc și cu toții resimțim atâtea prefaceri în plan personal și colectiv, generate de globalizare, de tehnologiile avansate, de inteligența artificială și a sosit momentul să înțelegem că noi, profesori, studenți, elevi, funcționari, muncitori nu suntem pasageri într-o gară ori aeroport, fără acte de identitate ori transfugi în propria țară.

Ecologia spiritului și un nou umanism sunt prerogative fundamentale pentru tânăra generație și nu numai pentru ea.

– Care credeți că este rolul *Academiei de Vară 2025* în promovarea valorilor educaționale și culturale, mai ales în contextul integrării europene?

Trebuie subliniat rolul *Academiei de Vară 2025* ca fiind primordial în identificarea și promovarea valorilor educaționale și culturale autentice, cu impact în contextul unei Europe ce și-a pierdut cadența pașilor către adevăratele performanțe științifice.

Universității îi revine obligația de mare răspundere de a forma un mediu propice învățării, inovării, prin măsuri și procedee moderne de însușire a cunoștințelor, investindu-se în educație, în devenire profesională de succes, în infrastructură, prin stimularea cercetării și a unui ecosistem antreprenorial dinamic.

E nevoie urgentă de stimulente fiscale din partea guvernului, de subvenții, de strategii de colaborare eficientă cu diverse companii economice de stat și private, precum și de o colaborare internațională tot mai consolidată, de participări la proiecte comune de cercetare, ca și de parteneriate între universități și firme, de schimburi de studenți și cadre didactice.

– Care este cel mai mare pericol pentru civilizația contemporană și cum poate fi contracarat prin educație, cercetare și cultură?

Mă întreb tot mai des dacă rețelele sociale, platformele digitale reprezintă un real pericol pentru tineri, modificând atitudini, practici de învățare, perceperea informațiilor și ceea ce se întâmplă în societate.

Aceste rețele îl determină pe utilizator să renunțe la lectură, la cursuri, la cercetare, oferindu-i, nu de puține ori, ceea ce își dorește, adică informații distorsionate, cu un conținut vizual discutabil, poate chiar indecent, în funcție de tendințe emergente. Prin intermediul acestor rețele, manipularea este cvasiprezentă, prin procesarea emoțiilor, a intereselor, dar și a conexiunilor sociale, nu de puține ori politice.

E nevoie de mult discernământ spre a se evita efectele nocive, ca și timpul petrecut pe aceste platforme ori polarizarea opiniei publice.

– Ca profesor universitar și președinte al unei academii culturale internaționale, cum vedeți dialogul dintre știință și cultură în formarea omului complet și edificarea unei societăți reziliente și prospere?

Marele scriitor Nicolae Dabija spunea, atât de inspirat, că bogată este acea țară care are mai mulți poeți și savanți și nu sute de generali și mii de tancuri, că bogată este acea țară care are dascăli înțelepți și mai multă religie.

Trebuie să recunoaștem că noi nu am avut conducători politici capabili să schimbe cursul Dunării și să limpezească apele involburate ale Mării Negre. Iar statul a scos timpul și speranța din existența poporului. Ce trebuie făcut? Trebuie ajutată democrația să se consolideze, protejată de fiecare în parte și apoi să fie apărată prin forța legii. Asta înseamnă să avem o justiție corectă, dreaptă. „Între justiție și mama mea voi alege mama”, spunea Camus.

Da, să fim corecți, statul nu este un urs care dansează, ci unul care-și sugrumă victimele, căci statul nu are inimă, ea fiind slabă, purtătoare de sentimente, de dragoste, de prietenie.

Desigur, poezia nu are forța armelor, ea nu poate opri un glonț ori un obuz, dar este un „agent al distrugerii”, cum spunea Cioran, distruge toate maladiile sufletului: singurătatea, teama, ura, egoismul.

Da, viața noastră vine de departe, de foarte departe, din străvechime, din hăul timpului imemorabil, din văile iubirii, de aceea trebuie s-o protejăm cu propria noastră inimă, cu vorbele noastre de dragoste, cu ideile și preceptele științei, ca să fim demni de ea.

A venit sorocul să avem o nouă literatură, o știință performantă, o nouă istorie și o nouă politică care să statornicească munca și responsabilitatea, iar știința, educația să devină pâinea noastră de toate zilele, istoria și dreptul să ne fie cale spre respect, adevăr și aducere aminte.

În acest prezent continuu, dialogul dintre științe și cultură, dintre educație, arte și științe sociale trebuie să capete caratele performanței depline.

– Cum pot fi valorificate parteneriatele academice internaționale pentru dezvoltarea cercetării, științei și culturii în țările din Europa de Est, inclusiv Republica Moldova și România?

Astăzi, mai mult ca oricând, este profitabil din punct de vedere educațional, ca Universitățile să se implice efectiv în programe de cercetare cu alte instituții similare din diverse țări, în obținerea unor facilități de participare la inițiative academice comune, racordându-se la actualele imperative ale societății, printr-o colaborare interorganizatorică cât mai eficientă.

Aceste parteneriate facilitează accesul la resurse didactice variate, cât și participarea directă a tinerilor la activități de cercetare pluridisciplinară, stimulându-se sentimentul de responsabilitate civică.

S-a mai spus, dar trebuie accentuat faptul că diversele colaborări dintre Universități și sectorul public și privat sunt esențiale pentru identificarea și materializarea unor soluții tehnologice de ultimă generație, prin împărtășirea unor experiențe valoroase, precum și a unor soluții inovative care răspund provocărilor contemporane.

– Ce însemnătate are pentru dumneavoastră de-dicarea ediției a XVI-a a Festivalului Mondial de Poezie „Mihai Eminescu” memoriei profesorului Valeriu Canțer și scriitorului Nicolae Dabija? Ați avut ocazia să colaborați cu acești oameni de știință și cultură? Ce amintiri sau reflecții personale ne puteți împărtăși?

Cea de-a XVI-a ediție a Festivalului Mondial de Poezie „Mihai Eminescu”, dedicată memoriei lui Nicolae Dabija și Valeriu Canțer are o rezonanță aparte: amândoi au fost grădinari într-un deșert ce s-a prefăcut, ulterior, într-o oază de lumină, dragoste și libertate, statuia lor aflându-se în inima noastră a tuturor, poate, cândva, și-n Chișinău. Frontierele naționale sunt astăzi traversate de curentul istoriei, de curcubeul spiritualității și al științei, de forța modernității.

Acum, civilizațiile nu mai au linii de democrație, ele se confundă, se completează reciproc, nu mai sunt țări mici și mari, în curând se va anula ideea de centru și de țări periferice, căci cultura, progresul tehnologic sunt bunuri ale tuturor.

În prezent, viitorul umanității îl reprezintă știința, spiritul, de aceea Nicolae Dabija este un poet planetar, iar Valeriu Canțer o somitate științifică de anvergură internațională.

Dacă alții au ridicat piramide și au modificat cursul apelor, cei doi academicieni au fost oameni providențiali, aducând, prin sacrificii și dăruire totală, libertatea și demnitatea unui popor greu încercat în istorie, adică un altfel de viitor pentru un neam între marile neamuri ale lumii.

Am avut onoarea și ocazia de a-i întâlni pe acești doi oameni binecuvântați de Dumnezeu, mi-au acordat atenția și prietenia lor și vor rămâne vii pentru totdeauna în inima și-n mintea mea.

– Ce mesaj ați transmite tinerilor cercetători, creatori sau viitori lideri care participă la *Academia de Vară 2025*?

Pentru tinerii cercetători, creatori sau viitori lideri, participanți la *Academia de Vară 2025*, le transmit că a sosit ora 25, „ora nacelă”, cum spunea Ion Caraion, lor revenindu-le rolul primordial de a schimba prezentul, de a topi *eul* într-un *noi* al solidarizării, al libertății și fraternității pentru neamul românilor și al urmașilor lor. Vă mulțumesc.

– Vă mulțumesc și eu.

A intervievat: Irina TEACA